

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

Fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet, med ikrafttredelse 1. januar 2023
*Erstatter tidligere Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) fastsatt av NFD
med ikrafttredelse 8. november 2022.*

INNHALDSFORTEGNELSE

Innholdsfortegnelse	2
Innledning.....	3
1 Instruksens formål, virkeområde og forhold til Økonomiregelverket	3
2 Eksfin sitt samfunnsoppdrag.....	3
2.1 Formål og mål	3
2.2 Organisasjonsform og tilknytning til staten	4
2.3 Roller og oppgaver for Eksfin	4
3 Fordeling av myndighet og ansvar og styringsdialog mellom NFD og Eksfin	6
3.1 Departementets myndighet og ansvar	6
3.2 Eksfins myndighet og ansvar.....	6
3.2.1 Eksfins styre.....	7
3.2.2 EksfinS administrasjon	8
3.3 Styringsdialogens form og innhold.....	8
3.4 Samarbeid med andre departementer og virksomheter	8
4 Eksfins risikorammer	9
4.1 Håndtering av kredittrisiko i eksportkreditordningen	9
4.2 Balansekrav for garantiordningene.....	9
5 Krav til virksomhetens interne styring	9
5.1 Krav til systemer, rutiner og styringsprosesser	9
5.2 Finansiering og regnskap	10
5.2.1 Finansieringsmodell	10
5.2.2 Årsrapport inkl. regnskapsprinsipp og revisjon	11
6 Nasjonalt og internasjonalt regelverk.....	12
Vedlegg	14
6.1 Unntak fra Økonomiregelverket.....	14

INNLEDNING

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin), heretter Hovedinstruksen, er fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) i henhold til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten (Økonomiregelverket). Endringer i Hovedinstruksens punkt om Eksfins risikorammer samt øvrige endringer som har vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser, skal forelegges Finansdepartementet før implementering.

Eksfin er en statlig forvaltningsbedrift underlagt NFD. Eksfin forvalter finansieringsordninger på vegne av staten i hovedsak for å fremme norsk eksport. Eksfin ble operativ 1. juli 2021, jf. kongelig resolusjon 20/9891 og Stortingets vedtak i samsvar med Innst. 600 S (2020-2021) og Prop. 195 S (2020-2021). Eksfin har overtatt forvaltningen av rettigheter og forpliktelser under de låne- og garantiordningene som tidligere ble forvaltet av Eksportkreditt Norge AS og Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK).

Styringen av Eksfin skal følge Økonomiregelverket med de tilføyelser og presiseringer som framgår av Hovedinstruksen, *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger* og *Retningslinjer for forvaltningen av selskaper hvor staten har eierinteresser som følge av misligholds- og gjenvinningssaker i Eksportfinansiering Norge (Eksfin)* og det årlige tildelingsbrevet. De tre førstnevnte styringsdokumentene utfyller hverandre, da de regulerer ulike forhold ved styringen.

I tillegg til dette vil det være avtaler mellom Eksfin og NFD som regulerer lån fra staten i forbindelse med at Eksfin benytter seg av trekkfullmakt under en garantiordning. Det er i dag én avtale mellom Eksfin og NFD, nemlig *Avtale om lån for å tilføre likviditet til utbetalinger under Alminnelig garantiordning mellom Eksportfinansiering Norge (Eksfin) (Låntaker) og Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) (Långiver)*.

Riksrevisjonen skal ha kopi av Hovedinstruksen.

1 INSTRUKSENS FORMÅL, VIRKEOMRÅDE OG FORHOLD TIL ØKONOMIREGELVERKET

Formålet med Hovedinstruksen er å klargjøre fordelingen av myndigheten og ansvaret mellom departementet, virksomheten og styret og fastsette krav til virksomhetens drift, systemer, rutiner og styringsprosesser inkl. risikorammer. Videre gir Hovedinstruksen en samlet oversikt over Eksfins oppgaver og styringsdokumenter.

Hovedinstruksen skal også angi forholdet til Økonomiregelverket. Eksfin skal følge krav i Økonomiregelverket, med unntak, presiseringer og tilføyelser som fremkommer i Hovedinstruksen. En uttømmende liste over Eksfins unntak fra Økonomiregelverket som er innvilget av DFØ fremgår i vedlegg.

2 EKSFIN SITT SAMFUNNSOPPDRAG

2.1 FORMÅL OG MÅL

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

Formålet til Eksfin er effektiv forvaltning av finansieringsordninger for verdiskapende eksport¹.

Samfunnsmålet er størst mulig verdiskapende eksport.

Brukermålet er konkurransedyktige eksportører.

2.2 ORGANISASJONSFORM OG TILKNYTNING TIL STATEN

Eksfin er en statlig forvaltningsbedrift. Som forvaltningsbedrift er Eksfin del av staten som juridisk person og del av statens juridiske enhet. Det innebærer at staten har et økonomisk og juridisk ansvar for virksomheten og at næringsministeren er politisk og konstitusjonelt ansvarlig for Eksfins virksomhet. Eksfin er underordnet næringsministerens instruksjons- og omgjøringsmyndighet.

Det vises for øvrig til forvaltningslovforskriftens § 21 a om at låne- og garantivedtak ikke er å anse som enkeltvedtak og dermed at det ikke er adgang å klage til NFD. Forskriftsbestemmelsen er ikke til hinder for at NFD eller andre oppdragsgivere kan fastsette at det likevel er klageadgang på enkelte beslutninger.

2.3 ROLLER OG OPPGAVER FOR EKSFIN

I tabellen nedenfor er en oversikt over Eksfins roller og oppgaver.

Rolle	Oppgave	På vegne av og regulert av
Forvalter	Eksportordninger: <ul style="list-style-type: none">• Eksportkredittordningen• Alminnelig garantiordning• Garantiordning for investeringer i og eksport til utviklingsland (U-landsordningen)	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i>
Forvalter	Markedsmessige ordninger uten krav til eksport: <ul style="list-style-type: none">• Det midlertidige skipsfinansieringstilbudet<ul style="list-style-type: none">○ Lånetilbud for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge²○ Garantiordning for kjøp av skip fra verft i Norge til bruk i Norge (Skipsgarantiordningen)• Garantiordning for byggelån til skip, fartøy og innretning til havs (Byggelånsgarantiordningen)• Garantiordning for kraftintensiv industris kraftkjøp (Kraftgarantiordningen)	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i>

¹ Fastslått i NFDs Prop. 1 S (2020-2021).

² Teknisk sett er lånetilbudet ikke en egen låneordning. Tilbudet er en del av eksportkredittordningen. Eksempelvis dekkes utlån av samme utlånsfullmakter gitt av Stortinget.

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

Rolle	Oppgave	På vegne av og regulert av
Forvalter	Midlertidige garantiordninger, med støtteelement: <ul style="list-style-type: none"> • Midlertidig lånegarantiordning ifm. høye strømpriser • 	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i>
Forvalter	<ul style="list-style-type: none"> • Eierinteresser under de enkelte garantiordningene som følge av misligholds- og gjenvinningssaker 	NFD. <i>Retningslinjer for forvaltningen av selskaper hvor staten har eierinteresser som følge av misligholds- og gjenvinningssaker i Eksportfinansiering Norge (Eksfin).</i>
Forvalter	Oppfølging av ordninger under avvikling (løpende garantiansvar og gjenstående krav): <ul style="list-style-type: none"> • Lånegarantiordningen (midlertidig) • Midlertidig garantiordning for luftfarten • Midlertidig garantiordning for re-forsikring av kredittforsikring • Midlertidig refsikringsordning for garantier stilt til reisegarantifondet • Midlertidig lånegarantiordning ifm. krigen i Ukraina • Gammel alminnelig ordning • Portefølje av gamle særlige garantiordninger 	NFD. <i>Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger.</i> Lånegarantiordningen reguleres i hovedsak av egen forskrift og er delegert av FIN.
Forvalter	<ul style="list-style-type: none"> • Anbudsgarantiordningen 	Statens investeringsfond for næringsvirksomhet i utviklingsland (Norfund) og UD. Reguleres i hovedsak av Retningslinjer for anbudsgarantiordningen av 1. juli 2021.
Forvalter	<ul style="list-style-type: none"> • Beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring 	NFD. Reguleres i hovedsak av Retningslinjer for sekretariatsfunksjoner knyttet til lovhjemlet beredskapsordning for statlig varekrigsforsikring (BSV), fastsatt av NFD 1. juli 2021.
Rådgiver og utredningsstøtte	<ul style="list-style-type: none"> • Videreutvikle det internasjonale regelverket om eksportfinansiering i samråd med NFD • Fagorgan i eksportlån,-garanti- og -politiske spørsmål inkl. kompetanse om andre lands tilbud og næringslivets behov for finansiering • Forhandle om gjenvinning, både i Parisklubben og bilateralt, og fremskaffe det nødvendige tallmaterialet og forestå gjennomføringen av inngåtte bilaterale avtaler. 	NFD. UD for Parisklubben.

Eventuelle nye forvaltningsoppgaver fra andre departement må avklares med NFD. Der andre departement har delegert oppgaver til Eksfin må det fremgå av de enkelte regelverkene for oppgavene hvordan Eksfin skal kompenseres for merutgifter ved forvaltning

av ordningen eller oppgaven. Eksfin skal ha oppdatert oversikt over alle dokumenter hvor andre oppdragsgivere har gitt føringer vedrørende forvaltning av oppgaver som ikke reguleres i NFDs styringsdokumenter. Oversikten skal sendes til NFD årlig og ved behov.

3 FORDELING AV MYNDIGHET OG ANSVAR OG STYRINGSDIALOG MELLOM NFD OG EKSFIN

3.1 DEPARTEMENTETS MYNDIGHET OG ANSVAR

NFD har det administrative og faglige ansvaret for etatsstyringen av Eksfin. Andre departement som har delegert oppgaver til Eksfin må sørge for at det avklares hvordan kostnadene for administrasjon og tiltaket/ordning skal dekkes. Det skal utarbeides egne tildelingsbrev i samråd med NFD, hvor ansvar, mål, resultatkrav og rapporteringsrutiner fastsettes. Finansielt rammeverk og regnskapsføring skal avklares i samråd med NFD.

NFD har ansvar for å samordne styringen av virksomheten. I saker der Eksfin utøver myndighet etter delegasjon fra andre departementer, eller i medhold av lov eller forskrift som administreres av andre departementer, er Eksfin likevel underlagt vedkommende departements styrings- og instruksjonsmyndighet.

NFDs oppfølging av Eksfin ivaretas gjennom styringsdialogen mellom Eksfin og NFD. NFD har ansvar for å gjennomføre evaluering av Eksfin.

Eksfins regionale tilstedeværelse

Eksfin skal ha regional tilstedeværelse i viktige eksportregioner, inkl. regioner som har eksportmuligheter og vekstpotensial. De ansatte vil kunne jobbe på hele virksomhetens arbeidsfelt, og særlig følge opp kundekontakt, veiledning, følge utviklingen i næringslivet, kompetansebygging og kunnskapsoverføring til resten av organisasjonen. Styret i Eksfin har et helhetlig ansvar for organisasjonen inkl. den regionale tilstedeværelsen, som er en integrert del av virksomheten og fullmaktstrukturen som delegeres av styret.

Eksfin skal ha regional tilstedeværelse i Ålesund og Stavanger, med minimum to årsverk på hvert sted. Eksfin skal dele lokaler med Innovasjon Norge. Eksfin har fullmakt til å oppskalere den regionale tilstedeværelsen dersom det vurderes som forsvarlig, ønskelig og innenfor gjeldende budsjett. Vurdering av ev. oppskalering må utføres i samråd med Innovasjon Norge.

Den regionale tilstedeværelsen vil evalueres av NFD for å ev. gjøre endringer fra og med 2025. Evalueringen skal ta sikte på oppskalering til mellom 10 og 20 årsverk totalt for regional tilstedeværelse over tid. Det legges til grunn i evalueringen at det skal opprettholdes et sterkt fagmiljø i Eksfin samtidig som den skal se på balansen mellom antall steder og antall ansatte på hvert sted.

3.2 EKSFINS MYNDIGHET OG ANSVAR

3.2.1 EKSFINS STYRE

Eksfin ledes av et styre oppnevnt av NFD. NFD delegerer myndighet årlig gjennom tildelingsbrevet og flerårig gjennom Hovedinstruksen.

Styret har ansvar for:

- god strategisk og operasjonell styring i et flerårig perspektiv
- å utvikle mål, og påse at Eksfin har god måloppnåelse, effektiv ressursbruk og overholder lover og regler
- å ansette administrerende direktør
- å drive virksomheten i tråd med bestemmelser fastsatt i eller i medhold av lov og forskrift, styringsdokumenter for Eksfin og i tråd med Stortingets vedtak og forutsetninger
- å påse at Eksfin har effektiv intern styring og kontroll
- beslutninger i låne- og garantisøknader og krav om erstatning, samt fastsette vilkår
- å ivareta budsjett, regnskap og økonomi for øvrig
- å ivareta rapportering til overordnede myndigheter

Ansettelse av administrerende direktør

Administrerende direktør i Eksfin er ansatt i en åremålsstilling med varighet på seks år, med mulighet til én gangs forlengelse. Styret fastsetter instruks for administrerende direktør, herunder myndighet og ansvar. Ansettelsesforholdet reguleres i standard lederlønnskontrakt for åremålsstillinger, med ev. justeringer. Årlig kontrakt signeres av administrerende direktør som arbeidstaker. Styret i Eksfin har fullmakt til å signere på vegne av staten som arbeidsgiver og NFD stadfester avtalens gyldighet.

Delegasjon av avgjørelsesmyndighet

Styret kan delegere myndighet til administrerende direktør. Styret skal fastsette interne instruks som regulerer ansvarsforholdet mellom styret, administrerende direktør og selskapets øvrige ledelse. Styret kan også ved garantigivingen delegere avgjørelsesmyndighet til private finansinstitusjoner som det deles ansvar med.

Styrets medlemmer

Eksfins styre skal bestå av minst fem og maksimalt syv medlemmer oppnevnt av NFD (inkl. styreleder). I tillegg til dette kan et flertall av de ansatte kreve at ytterligere to styremedlemmer velges av og blant de ansatte. De ansatte kan velge én vara for hver av sine representanter, som deltar på vegne av hovedrepresentanten hvis vedkommende ikke får deltatt i styremøtet. Styrets medlemmer oppnevnes for inntil to år av gangen. Godtgjørelsen til styremedlemmene og varamedlemmer fastsettes av NFD. Ordinær politiattest skal være tilfredsstillende for styremedlem og varamedlem i styret jf. forskrift om behandling av opplysninger i politiet og påtalemyndigheten (politiregisterforskriften) § 34-17. Dette skal NFD undersøke i sin styrevalgsprosess. Eksfin har ansvaret for dette for styremedlemmer valgt av og blant de ansatte.

Styrets beslutningsdyktighet

Styret er beslutningsdyktig når mer enn halvdel av medlemmene er til stede. Har noen forfall og det finnes varamedlem, skal varamedlemmet innkalles. Ved stemmelikhet er styreleders stemme avgjørende.

Styrets møter

Styret møtes så ofte som styrets leder finner det nødvendig, eller når det kreves av to andre styremedlemmer. Det føres protokoll fra styrets møter.

Styreevaluering

Styret skal hvert år gjennomføre en styreevaluering. Styreevalueringen skal blant annet omfatte vurderinger av hvordan habilitetskonflikter er løst og hvordan dette har påvirket styrets arbeid og effektivitet. Dersom styret finner det hensiktsmessig, skal evalueringen oversendes NFD.

3.2.2 EKSFINS ADMINISTRASJON

Administrerende direktørs oppgaver og ansvar

Administrerende direktør skal stå for ledelse av den daglige drift i samsvar med de retningslinjer og pålegg som styret gir. Administrerende direktør har ansvaret for at styrets vedtak effektueres. Med styrets samtykke, kan administrerende direktør delegere myndighet til andre av Eksfins ansatte. Dette gjelder også hvem som skal lede administrasjonen i administrerende direktørs fravær.

Ansettelsesforhold

Eksfins ansatte er statsansatte, og Eksfin skal følge alminnelige bestemmelser for statsforvaltningen, med mindre særlige unntak er gitt. Eksfins personale ansettes i tråd med statens personalreglement. Ordinær politiattest for personer som skal ansettes i enkelte stillinger skal være tilfredsstillende (jf. politiregisterforskriften § 34-17). Eksfin har ansvaret for å undersøke dette i ansettelsesprosesser.

3.3 STYRINGSDIALOGENS FORM OG INNHOLD

Den formelle styringsdialogen mellom departementet og Eksfin består av følgende hoveddokumenter:

- Styringsdokumenter (som omtalt i innledningen i Hovedinstruksen)
- Eksfins årsrapport,
- Eksfins øvrige faste rapportering,
- NFDs tilbakemelding på rapporteringen, og
- NFDs referater fra etatsstyringsmøtene med Eksfin og eventuelt andre møter hvor NFD gir styringssignaler.

Styringssignaler skal dokumenteres. Etatsstyringsmøter skal utgjøre det formelle forumet for styring mellom NFD og styret. Innkalling til etatsstyringsmøtene rettes til styrets leder. Administrerende direktør har også rett til å delta i etatsstyringsmøtene. Antall planlagte etatsstyringsmøter og alle rapporteringskrav skal framgå av tildelingsbrevet. Eventuelle andre møter av styringskarakter mellom NFD og Eksfin inngår imidlertid også i styringsdialogen.

Eksfin plikter å informere NFD umiddelbart ved vesentlige avvik, inkl. om frister eller forventet kvalitet ikke kan overholdes, og om saker med mulig mediemessig eller politisk interesse.

3.4 SAMARBEID MED ANDRE DEPARTEMENTER OG VIRKSOMHETER

Eksfin skal samarbeide med andre relevante aktører i det næringsrettede og eksportrettede virkemiddelapparatet, herunder Innovasjon Norge og resten av aktørene i Team Norway. Det gjelder bl.a. å kjenne godt til hverandres tilbud og ha henvisningskompetanse. Det er også viktig å samarbeide om å gjøre tilbudet kjent og tilgjengelig for små og mellomstore bedrifter (SMB)³ og bedrifter innen fastlandsnæringer.

I saker hvor Eksfin vurderer at gjenvinningsarbeidet innebærer handels-/utenrikspolitiske aspekter, skal Eksfin konferere med NFD og Utenriksdepartementet.

4 EKSFINS RISIKORAMMER

4.1 HÅNTERING AV KREDITTRISIKO I EKSPORTKREDITTORDNINGEN

Alle utlån eller deler av lån under eksportkredittdordningen hvor risiko ikke er avdekket gjennom Eksfins garantiordninger, skal være garantert enten av statlige eksportgaranti-institusjoner og/eller finansinstitusjoner med god rating i henhold til gjeldende kredittretningslinjer for Eksfin. Det vises til *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger* for krav til minimum ratingnivå for garantistene.

Eksfin kan som alternativ til garanti sikre små lån og mindre deler av store lån til utviklingsland og fremvoksende økonomier med sikkerhet i kontantdepot.

Eksfin skal ha en policy for håndtering av kreditt risiko under eksportkredittdordningen i henhold til følgende føringer:

1. Måltallet for årlig maksimalt kreditt risikotap settes til 0,02 pst. (2 basispunkter) av porteføljen. På bakgrunn av at porteføljen under eksportkredittdordningen er forholdsvis liten og med et begrenset utvalg av låntakere og garantister, vil tilfeldig variasjon kunne slå ut slik at kredittap kan bli både vesentlig større og mindre enn det som følger av misligholdsstatistikk og forventede tap basert på store porteføljer.
2. Eksponering mot en enkelt garantist skal ikke overstige 15 pst. av totalporteføljen. Grensen gjelder ikke for lån der risiko dekkes av Eksfins garantiordninger.
3. Innenfor rammene av statens føringer kan Eksfin godkjenne motparter, fastsette kredittammer per garantist og avgjøre den enkelte utlåns sak.

4.2 BALANSEKRAV FOR GARANTIORDNINGENE

Det er balansekrav for alle garantiordningene, foruten midlertidige garantiordninger med støtteelement. Garantiordningene med balansekrav skal enkeltvis gå i balanse på lang sikt. Det vises til *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger* for nærmere føringer knyttet til balansekravet og særvilkår for den enkelte ordning.

5 KRAV TIL VIRKSOMHETENS INTERNE STYRING

5.1 KRAV TIL SYSTEMER, RUTINER OG STYRINGSPROSESSER

Eksfins styre har ansvar for at virksomheten har effektiv intern styring og kontroll.

³ Definert som bedrifter under 100 ansatte, jf. [Strategi for små og mellomstore bedrifter](#).

Eksfins internkontroll skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at virksomheten når de mål som er fastsatt, har en effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler følges. Internkontrollen skal være tilpasset Eksfins egenart og være basert på risiko og vesentlighet. Systemer, prosesser og rutiner for internkontroll skal kunne dokumenteres. Eksfin skal forankre ambisjonsnivået for internkontroll hos NFD. Eksfin skal i styringsdialogen rapportere om internkontrollen er tilfredsstillende opp mot forankret ambisjonsnivå og om ambisjonsnivået bør endres.

Internrevisjon

Eksfin skal ha internrevisjon. Internrevisjonen skal organisatorisk være knyttet til og rapportere til Eksfins styre.

Eksfin skal sende kopi av internrevisjonsinstruks til NFD til orientering. Øvrige internrevisjonsdokumenter som NFD skal ha kopi av, avklares i styringsdialogen mellom NFD og Eksfin. Alle internrevisjonsdokumenter som NFD skal ha kopi av, skal først ha blitt behandlet i styret. NFD kan videre be om at eventuelle internrevisjonsdokumenter av særskilt interesse presenteres mer utfyllende i møte med internrevisor og Eksfin.

Sikkerhet og beredskap

Arbeidet med sikkerhet og beredskap skal tilpasses virksomhetens egenart, risiko og vesentlighet. Eksfin skal gjennomføre og ta lærdom av øvelser. Styringsdokumenter og planverk skal oppdateres med utgangspunkt i evaluering av hendelser og øvelser.

Eksfin skal ha god styring og kontroll med informasjonssikkerheten i samsvar med relevante mål i nasjonal strategi for digital sikkerhet og tiltaksplan. Arbeidet med digital sikkerhet skal forebygge IKT-sikkerhetshendelser som kan forårsake alvorlig skade i egen virksomhet eller hos andre. Eksfin har ansvar for å forebygge og håndtere digitale angrep i egen virksomhet og for å dele informasjon om digitale angrep med departementet og relevante samarbeidspartnere. Eksfin skal redegjøre for arbeidet med sikkerhet og beredskap i årsrapporten.

Statlig varekrigsforsikring

Departementets mål innen næringsberedskap er å bidra til at næringslivet er i stand til å levere de varer og tjenester samfunnet etterspør også i kriser. Eksfin skal i arbeidet med statlig varekrigsforsikring understøtte denne målsettingen og arbeide systematisk med å forebygge uønskede hendelser som kan hindre måloppnåelse.

5.2 FINANSIERING OG REGNSKAP

5.2.1 FINANSIERINGSMODELL

Eksportkredittordningen

Eksportkredittordningen skal i sin helhet finansieres ved bevilgning over statsbudsjettet. Utlån finansieres ved trekk i statskassen, og avdrag, renter og gebyrinntekter skal tilbakeføres til statskassen. Midler til administrasjon av eksportkredittordningen bevilges av Stortinget.

Garantiordninger med balansekrav

Garantiordningene er statlige fond. Et statlig fond er en formuesmasse som regnskapsmessig er atskilt fra statens øvrige midler og der anvendelsen er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet ut over ett budsjettår. Inntekter under den enkelte garantiordning innbetales til ordningens konti i Norges bank, og utgifter utbetales fra ordningens konti. På denne måten skal garantiordningene være selvfinansierende. Stortinget fastsetter gjennom de årlige budsjetter rammer for administrasjonskostnadene tilknyttet garantiordningene.

Eventuelle unntak fra normalvilkåret om selvfinansiering må godkjennes ved uttrykkelig stortingsvedtak, jf. Økonomiregelverket pkt. 8.2.3. Dersom det i en periode ikke er tilstrekkelig likviditet i den enkelte ordning til å dekke utbetalinger med opparbeidet kapital under en garantiordning, kan etaten trekke opp lån fra statskassen ved trekkfullmakter som innvilges av Stortinget. Dersom det er sannsynlig at opptrekk av lån ikke vil kunne tilbakebetales, skal budsjettmessig håndtering av ev. underdekning fremmes som egen budsjettsak.

Garantiordninger med støtteelement

Garantiordningene med støtteelement er midlertidige ordninger for å avbøte konsekvenser av koronakrisen og krigen i Ukraina. Stortinget har bevilget tilskudd til tapsdekning for hver av ordningene, og ordningenes formuesmasse er begrenset til tilskuddet til tapsdekning. Inntektene under ordningene tilbakebetales direkte til statskassen. Midler til administrasjon av de midlertidige garantiordningene er bevilget som tilskudd og delegert til Eksfin gjennom tildelingsbrev. Tilskuddene skal dekke utgifter til etablering og administrasjon. Dersom det ved årsslutt gjenstår ubenyttet tilskudd til administrasjon for de midlertidige garantiordningene med støtteelement, skal ubenyttede midler føres som fondskapital i årsregnskap for den enkelte ordningen.

5.2.2 ÅRSRAPPORT INKL. REGNSKAPSPRINSIPP OG REVISJON

Eksfin skal lage én årsrapport som samlet fremstiller virksomheten. Utforming av årsrapporten med årsregnskap skal følge mal for statlige årsrapporter og anbefalingene DFØ har til innhold og utforming: Se [Årsrapport](#).

Eksfins årsrapport skal inneholde regnskap for virksomheten (administrasjonen og for eksportkredittordningen), regnskap for garantiordningene som skal gå i balanse på lang sikt og regnskap for midlertidige garantiordninger med støtteelement. Krav til årsregnskapene er angitt i R-115 *Utarbeidelse og avleggelse av statlige virksomheters årsregnskap*. Årsregnskapet for administrasjonsregnskapet og regnskap for eksportkredittordningen skal utformes i henhold til mal for statsbanker, mens årsregnskap for garantiordningene skal utformes i henhold til krav for statlige fond.

Både styret og administrerende direktør skal signere årsrapport og årsregnskap. Eksfin skal utarbeide separate regnskap for de ulike garantiordningene (fondsregnskap). Eksfin skal presentere årsregnskapene for garantiordninger med balansekrav og garantiordninger med støtteelement samlet i hvert sitt dokument, som en del av årsrapporten. Låneregnskapet for eksportkredittordningen fremstilles som del av administrasjonsregnskapet.

Regnskap for administrasjon og eksportkredittordningen

Administrasjonsregnskapet til Eksfin kan føres etter kontantprinsippet. Den regnskapsmessige fremstillingen av utlånsregnskapet vil gjøres som del av administrasjonsregnskapet og følge kontantprinsippet. Så snart styret finner det hensiktsmessig eller senest fra regnskapsåret 2024 skal regnskapene føres etter de statlige regnskapsstandardene (SRS).

Låneregnskapet for eksportkredittordningen skal for hver lånekunde dokumentere bevegelser på lånekonti, herunder utbetalte lån, avdrag og innfrielse av lån, innbetalte og opptjente renter, gebyrer og utestående lånebeholdninger ved regnskapsperiodens slutt. Utlånene skal bokføres og verdien av lånene skal omvurderes og justeres for valutakursendringer. Verdien av lånene skal nedskrives/opskrives for urealisert valutatap eller valutagevinst. Ved avdrag/innfrielse av lån skal realisert valutatap/valutagevinst bokføres under avdragsposten. Sammenhengen mellom låneregnskapet og statsregnskapet skal være sporbar og dokumentert.

Regnskap for garantiordningene

Eksfin skal avlegge fondsregnskap i henhold til SRS for garantiordningene med balansekrav, jf. unntak fra enkeltpunkter i SRS i vedlegg. Hver ordning skal dekke sin andel av de reelle administrasjonsutgiftene.

For de midlertidige garantiordningene med støtteelement skal Eksfin avlegge fondsregnskap etter kontantprinsippet inntil videre. Departementet vil gjøre en ny vurdering av regnskapsprinsipp for de midlertidige garantiordningene med støtteelement senest innen 2024. Dersom det ved årsslutt er ubenyttede midler i tapsfondene knyttet til de midlertidige garantiordningene for å håndtere koronasituasjonen, skal ubenyttede midler føres som fondskapital.

Reguleringsfond

Fullmakt til bruk av reguleringsfond for overføring av eventuelt mindreforbruk av bevilgning til forvaltning av eksportkredittordningen meddeles i ordinære tildelingsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet til Eksfin.

Revisjon

Riksrevisjonen forestår revisjon av Eksfins virksomhet, herunder årsregnskap, og rapporterer resultatene av sin revisjon og kontroll til Stortinget.

6 NASJONALT OG INTERNASJONALT REGELVERK

Eksfins virksomhet skal være i samsvar med nasjonalt og internasjonalt regelverk for offentlig låne- og garantivirksomhet.

Følgende nasjonale og internasjonale regelverk er sentrale:

- den OECD-tilknyttede avtalen "Arrangement on Officially Supported Export Credits" og tilhørende anbefalinger
- EØS-avtalens regler om offentlig støtte

Hovedinstruks for Eksportfinansiering Norge (Eksfin)

- WTO-regelverket, særlig "the Agreement on Subsidies and Countervailing Measures" og Nairobi-pakken om restriksjoner for eksportfinansiering av jordbruksprodukter
- relevante bestemmelser i norske lover, herunder verdipapirhandelloven

Hvitvaskingslovens forpliktelser, eksempelvis risikobaserte kundetiltak og løpende oppfølging av kundeforhold samt gjennomføring av nærmere undersøkelser dersom det avdekkes forhold som kan indikere at midler har tilknytning til hvitvasking eller terrorfinansiering, er også relevant for virksomheten selv om Eksfin ikke er underlagt loven som sådan.

Eksfin har mulighet til å gjøre unntak fra innsyn i journalinnføringer og dokument i enkelt-saker om utstedelse av lån og garantier, jf. offentlegforskrifta § 9 fjerde ledd. Det vises for øvrig til forvaltningslovforskriftens § 21 a om at låne- og garantivedtak ikke er å anse som enkeltvedtak.

VEDLEGG

6.1 UNNTAK FRA ØKONOMIREGELVERKET

I henhold til DFØs brev av 25. mai 2021 er følgende unntak innvilget til Eksfin⁴:

1. Permanent unntak fra 3.7.1 Statens konsernkontoordning – vedr. valutakonto
Det følger av bestemmelsene punkt 3.7.1 at virksomhetens betalingsformidling i form av inn- og utbetalinger skal skje gjennom statens konsernkontoordning. Eksfin har unntak fra dette og kan opprette valutakontoer både for låne- og garantiordningene.
2. Permanent unntak fra bestemmelsene om å foreta overføringer via nettbank
Eksfins unntak fra bestemmelsene gjelder krav i følgende punkter:
 - 3.7.3.2 om at betalingsoppdrag skal produseres i virksomhetens økonomisystem,
 - 3.7.3.3 om autorisasjon av betalingsoppdrag, og
 - 4.3.3 om krav til funksjonalitet for betalingsformidling i økonomisystemet.

Unntakene gir Eksfin anledning til å benytte reserveløsning for utbetaling av midler. Eksfin skal innrette kontrolltiltak og prosesser for bruk av reserveløsningen, som innebærer følgende:

- minimum to tilsatte skal undertegne hver transaksjon i et betalingsoppdrag,
- dersom det gjøres en endring i beløp eller bankkontonummer på en transaksjon i et betalingsoppdrag som er undertegnet, men ikke utbetalt, må endringen undertegnes på nytt av to tilsatte,
- minst en av de to tilsatte som undertegner transaksjonen skal ikke ha tilgang til å registrere betalingsoppdrag i økonomisystemet eller nettbanken, og
- for hver transaksjon sikre at banken har bekreftet hva som ligger i bankens systemer. En slik bekreftelse skal for hver transaksjon minst inneholde utbetalingsbeløpet og mottakers bankkontonummer.

Videre skal Eksfin ha en skriftlig dokumentasjon som dekker rutiner for bruk av unntakene ved reserveløsninger. Eksfin skal etablere en internkontroll, som blant annet omfatter kontroll av betalingsoppdrag/transaksjoner som ligger i bankens system mot det som ligger i økonomisystemet.

3. Permanent unntak fra SRS 1 Oppstillingsplaner
Eksfin har unntak fra punkt 9 og 13 i SRS 1 Oppstillingsplaner for resultatregnskap og balanse.

⁴ Unntakene er blant annet basert på tidligere innvilgede unntak fra DFØ til Eksportkreditt Norge og GIEK. Brev fra DFØ av 23.10.2020 om Eksportkreditt Norges unntak om valutakonti, DFØs brev av 08.10.2018 om Eksportkreditt Norges unntak om nettbankoverføringer, brev av 8.9.2016 fra DFØ om GIEKs unntak om SRS, brev av 11. juni 2020 fra DFØ om GIEKs unntak for reserveløsning for utbetalinger, brev fra daværende Senter for statlig økonomistyring (SSØ nå DFØ) av 22.12.2004 og DFØ av 4.12.2017 om unntak for garantiordningene.

4. Permanent unntak fra 8 Forvaltning av garantiordninger

Bestemmelsene punkt 8.1 annet avsnitt slår fast at garanti etter kapittel 8 ikke er aktuell dersom långiver er et statlig forvaltningsorgan. Eksfin har unntak fra dette slik at garantiordningene kan avdekke risiko for eksportkredittordningen. Følgende unntak gjelder for garantiordningene (inkl. når garantiordningene dekker risikoen for lån ytet fra eksportkredittordningen):

- 8.2.2 første avsnitt bokstav b om at staten stiller seg som simpel kausjonist,
- 8.2.2 første avsnitt bokstav c om at risikofordelingen mellom staten og øvrige långivere og garantister skal være på pro rata basis,
- 8.2.2 femte avsnitt om at statens ansvar bør begrenses oppad til en maksimal grense i kronebeløp for garantier for lån i utenlandsk valuta,
- 8.3.3 første avsnitt om at vilkår for garanti skal nedfelles i en avtale/garantierklæring, og
- 8.3.3 andre avsnitt bokstav c om krav til periodisk rapportering fra långiver.

Tillatelsen er permanent, dvs. inntil det gjøres vedtak om ev. endringer i ordningene. Unntakene vil gjelde for nye garantiordninger, forutsatt at Stortinget har godkjent hovedvilkårene i tråd med grunnlaget for søknaden og unntakene som er gitt. Nærmere beskrivelse av unntakene fremkommer i *Regelverk for Eksportfinansiering Norge (Eksfin) sine ordninger*.